

L • O • T • S • E • N

Medlemstidning för Tjänstemännens socialdemokratiska förening i Göteborg - N:o 2 2026

LEDARE TACK OCH ADJÖ STEFAN STERN!

Stefan Stern lämnar Socialdemokraterna efter två decennier. I en debattartikel beskriver den tidigare partistrategen hur partiet har förändrats – hur det har rört sig bort från en linje han själv varit med att forma. Kritiken är tydlig. Och på en avgörande punkt har han rätt.

Socialdemokraterna har förändrats. Men där Stern ser ett problem finns ett nödvändigt uppvaknande. Under 2000-talet växte föreställningen fram om att socialdemokratin framtid låg i ett välbärgat skikt i storstäderna. Politiken kom att förena en ekonomisk linje som tilltalade övre medelklassen med en position på GAL/TAN-skalan som signalerade progressiva värderingar.

Mona Sahlins parti blev skickligt på att formulera en modern självbild – men mindre framgångsrikt i att tala till den breda väljarkår som bar upp rörelsen. Samtidigt skedde något i Sverige. Väljare förändrade sina prioriteringar. Frågor om arbete, trygghet, brottslighet och välfärd

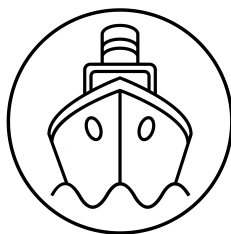
återtog en central plats i LO-grupper och i mindre kommuner växte en frustration över ett politiskt samtal som upplevdes fjärrat från vardagen. Det handlade inte om abstrakta värden, utan om konkreta erfarenheter av ett samhälle som inte längre fungerade. Socialdemokratin svarade till slut på detta.

Den politik som i dag förs – stramare migration, större fokus på lag och ordning, ökad skepsis mot marknadsexperiment i välfärden – är inte ett avsteg från rörelsens kärna utan ett återvändande. Ett parti byggt på löntagarnas erfarenheter kan inte prioritera symbolfrågor när tryggheten sviktar. Det kan inte försvara system som gynnar kapital framför kvalitet i skola och omsorg, eller ignorera en väljarbas som gång på gång signalerar vad som är viktigast. Det är denna förändring Stefan Stern reagerar på. Hans bana tillhör en tid då socialdemokratin sökte sin legitimitet i ett snävt medelklassideal, där politik och värderingssignaler riktades mot ett relativt välbärgat skikt.

Det var en strategi som aldrig bar och som bidrog till att undergräva partiets förankring. Det är därför inte förvånande att Stern nu lämnar. När partiet åter riktar blicken mot vanligt folk blir avståndet till dem som byggt sin analys på en annan verklighet tydligt.

Men bilden av vilka “mittenväljarna” är förtjänar att problematiseras. Mitten är inte synonymt med en välbärgad medelklass. Den utgörs av människor som arbetar, betalar skatt och förväntar sig fungerande samhällsfunktioner. Deras prioriteringar handlar sällan om ideologiska markörer, desto oftare om trygghet, stabilitet och rättvisa villkor. När socialdemokratin åter sätter dessa frågor i centrum är det inte ett steg bort från mitten, utan ett försök att återerövra den. Stefan Stern sätter fingret på att Socialdemokraterna har bytt kurs. Där har han rätt. Men han har fel i att det är ett problem. Ett parti som inte förmår förändras i takt med sina väljares erfarenheter riskerar att förlora sin relevans. Att vissa då väljer att lämna är kanske inte ett tecken på kris, utan på klarhet.

Så tack för beskedet, Stefan Stern. Det gör konturerna av den nya – och på många sätt gamla – socialdemokratin tydligare.

LEDARE SVERIGE FÖRTJÄNAR BÄTTRE

Ett statsmannaskap prövas inte i lugna tider. Det prövas när besluten är svåra, när lojaliteter kolliderar med principer, och när landet behöver en ledare som kan sätta det gemensamma intresset framför det personliga. Gång på gång har Ulf Kristersson mött just dessa prov. Gång på gång har han fallit till föga.

Kontroverser kring hans omdöme och etik är inte nya. Redan tidigare i karriären kritiserades Kristersson för lägenhetsaffärer kopplade till aktörer med direkta intressen i den kommun han verkade i, liksom för utförsäljningar av offentlig verksamhet till priser som väckte allvarliga frågor. Det var tidiga varningssignaler om ett ledarskap där gränsen mellan det privata och det offentliga tenderar att bli otydlig. De signalerna borde ha tagits på större allvar.

De har inte försvunnit med åren. Ta tillsättningen av nationell säkerhetsrådgivare – en av de känsligaste posterna i hela statsförvaltningen. Kristersson utsåg sin barndomsvän Henrik Landerholm utan öppen rekryteringsprocess, utan utlysning och enligt uppgifter utan ens ett CV att pröva mot. Han genomförde sedan jävsbedömningen på egen hand och förklarade sig opartisk. Det är inte bara ett processfel. Det är ett omdömesfel. En statsminister som inte förstår att vänskapen i sig skapar ett trovärdighetsunderskott – oavsett kandidatens kompetens – har inte förstått vad legitimiteten hos statliga institutioner faktiskt vilar på.

Det handlar inte om illvilja. Det handlar om ett inlärt reflexmässigt beteende: när viktiga positioner ska besättas vänder sig Kristersson mot sitt personliga nätverk snarare än mot öppna och transparenta processer.

Det som följde bekräftade bilden. Posten som säkerhetsrådgivare har präglats av en rad skandaler och avhopp, varav en efterträdare avgick efter tolv timmar. Oppositionen talar om ett haveri. Det är svårt att invända.

Under Natoprocessen – en av de mest historiska säkerhetspolitiska satsningarna i modern svensk historia – fick vi ytterligare en glimt av ett ledarskap som vacklat just när fasthet krävdes som mest. Rapporter om att Kristersson uttryckt oro över att Finland gick före Sverige, och sedan kände sig tillrättavisad av Finlands president, bidrar till en bild av defensiv osäkerhet snarare än strategisk tydlighet.

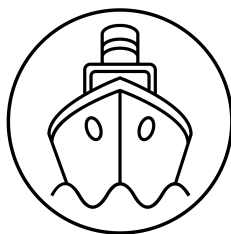
Internt inom Moderaterna talas det om auktoritetsproblem. Kommentatorer noterar att Kristersson sällan "sätter ner foten" i interna konflikter – han samordnar, men styr inte. Det är en avgörande skillnad. Sverige har inte råd med en statsminister som fungerar som mäklare i sin egen regering. Och så finns beroendet av Sverigedemokraterna. Det är ingen hemlighet att regeringens parlamentariska situation ger SD ett

inflytande som sträcker sig långt utöver vad partiets väljarstöd motiverar. Men det är något annat som skaver: löftet. Ulf Kristersson uppfattades av många – inte minst av Förintelsens överlevande Hédi Fried – ha utlovat att aldrig samarbeta med SD.

Sedan kom regeringsbildningen. Hans efterhandskonstruktion – att han aldrig gett ett absolut sådant löfte – är kanske tekniskt försvarbar. Men politik handlar inte om ordval. Den handlar om vad människor hade skäl att tro.

Det samlade intrycket är en statsminister som skulle klara sig utmärkt som sin egen försvarsadvokat. Ingenting är vad det ser ut att vara, inga löften var faktiskt löften, inga vänskaper faktiskt jäv. Med tillräckligt många nyanseringar och tillräckligt finstilt reservationer kan vad som helst göras ofarligt. Det är en imponerande teknik. Det är bara det att ett land inte styrs med teknikaliteter – det styrs med förtroende. Och det förtroendet har Kristersson systematiskt slösat bort.

Sverige befinner sig i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Vi är en ny Natomedlem i en omvärld som förändras snabbt. Det är just nu vi behöver ett ledarskap som är tydligt, trovärdigt och kompetent. Det är just nu Ulf Kristersson visar att han inte är den ledaren.

KRÖNIKA

VEM ÄGER KULTUREN?

En tidigare bankdirektör vill förändra hur svensk kultur finansieras. När Karin Forseke, med lång bakgrund i finansvärlden, förra veckan överlämnade sitt betänkande Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31) var budskapet tydligt: mer privat kapital ska in i kulturen. Med en statlig miljard som hävstång ska donationer från företag, stiftelser och förmögna individer växa till mångdubbelt mer och skapa en ny finansieringsmodell för kulturlivet.

Modellen är i grunden enkel: staten matchar privata gåvor och gör dem större. Därtill föreslås skattelättnader för den som vill bidra till kulturen, i likhet med system som sedan länge finns i många europeiska länder. Ambitionen är hög. Mer pengar, fler finansierare, ett kulturliv som inte ensidigt vilar på offentliga anslag. Men frågan gäller inte i första hand hur mycket pengar som finns i systemet. Den handlar om något mer grundläggande: vem som faktiskt styr kulturen.

Erfarenheter från länder som USA, Storbritannien och Nederländerna – där liknande system länge varit etablerade – pekar i samma riktning. Utvärderingar och forskning är samstämmiga: när offentlig finansiering kompletteras eller delvis ersätts av privat kapital förändras beslutsmakten. Den delas inte längre främst genom demokratiska processer, utan i ökande grad genom ekonomiska.

I praktiken innebär sådana system att den som går in med pengar först också sätter riktningen. Det offentliga följer efter och förstärker redan gjorda prioriteringar. Detta är inte en marginell justering, utan en principiell förskjutning. Från att kulturpolitiken formas genom gemensamma beslut till att den i större utsträckning påverkas av betalningsvilja. Konsekvenserna gäller inte minst jämlikheten.

Kulturpolitiken i Sverige – starkt präglad av socialdemokratiens prioriteringar – har historiskt haft ett tydligt syfte: att motverka snedfördelning och göra kultur tillgänglig oavsett inkomst, utbildning och geografi. Samtidigt vet vi att deltagandet redan i dag är socialt skittat. När finansieringen i högre grad knyts till privata medel förstärks denna logik. Privata donationer tenderar att koncentreras till etablerade institutioner och starka miljöer, ofta i storstäderna. Projekt som riktar sig till kapitalstarka grupper har lättare att attrahera finansiering, medan mindre kommersiellt gångbar kultur får svårare att hävda sig. Resultatet blir att utbudet i ökande grad följer pengarna – och därmed de grupper som har störst möjlighet att mobilisera dem. Det handlar också om hur medborgarrollen förändras. I en offentligt finansierad modell utövar människor inflytande som väljare. Kulturpolitiken är en del av demokratin.

I en modell med ökad privat finansiering utövas inflytandet i stället delvis som givare. Skillnaden är betydande. Resurser och inflytande tenderar att koncentreras till en mindre grupp med höga inkomster. Det innebär att vissa får större genomslag än andra i vad som faktiskt finansieras – inte nödvändigtvis genom direkta krav, men genom vilka projekt som uppfattas som finansierbara. Det betyder inte att privat kapital i sig är ett problem. Donationer och sponsring har länge varit en del av kulturlivet. Men när staten bygger system där offentliga medel görs beroende av privata prioriteringar förändras utgångspunkten.

Förespråkare beskriver utvecklingen som ett komplement. Erfarenheterna pekar snarare på en förskjutning. Offentliga medel tenderar på sikt att minska när privata alternativ växer fram. Finansieringen blir mer projekt-baserad och mindre långsiktig. Kulturpolitiken blir mindre sammanhållen. Och viktigast: styrningen flyttas. Den avgörande frågan är därför enkel. Vem ska ytterst bestämma över den kultur som också finansieras med skattemedel? Är det medborgarna – via demokratiska beslut? Eller är det de grupper som har möjlighet att sätta agendan genom sina pengar?

JIMMY SAND

BOKTIPS

SVERKER SÖRLIN: KULTURENS VÄRDE

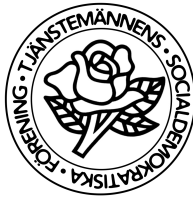
En lärd och engagerad essä om kulturens plats i samhället. I *Kulturens värde* visar Sverker Sörlin hur kulturen stegvis trängts undan av ekonomiska perspektiv, och argumenterar för dess avgörande betydelse för demokrati, bildning och mening. Styrkan ligger i den breda bildningen och den klara analysen, som gör komplexa idéer begripliga. Tonen är ibland polemisk, men övertygelsen smittar. En tankeväckande bok för alla som vill förstå varför kultur faktiskt spelar roll.

DAVID KARLSSON: EN KULTURUTREDNING

En skarp och välskriven uppgörelse med svensk kulturpolitik. I *En kulturutredning* kombinerar David Karlsson insiderblick från utredningsarbetet med bred idéanalys och visar hur tom retorik och detaljstyrning präglade området. Styrkan ligger i den klara argumentationen för kulturens egenvärde och i den levande, ibland underhållande stilen. Samtidigt stannar boken oftare vid analys än färdiga lösningar. Resultatet är ett tankeväckande och utmanande inlägg i kulturdebatten.

ELISABETH LINDBERG: DET EKONOMISK- POLITISKA SPELET

En insiktsfull och ambitiös avhandling om hur ekonomisk politik formas i praktiken. I *Det ekonomisk-politiska spelet* visar Elisabeth Lindberg hur experter, institutioner och politiker konkurrerar om idéer i ett komplext samspel, snarare än att beslut tas entydigt ovanifrån. Styrkan ligger i den nyanserade analysen av konflikt, samförstånd och historiska mönster. Samtidigt är framställningen akademiskt tät och kräver fokus. För den som vill förstå politikens verkliga maskinrum är detta en mycket givande läsning.

S-AKADEMIKER

[S-akademiker](#) (Tjänstemännens socialdemokratiska förening) organiserar tjänstemän och akademiker inom Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt.

Föreningen bildades 1958 och är en av de större partiföreningarna i Göteborg. Om du är intresserad av att bli medlem så mejla info@s-akademiker.se
S-akademiker finns också på [facebook](#).

S-akademiker har en skriftserie som ger ut intressanta och viktiga böcker. I november 2017 kom den första volymen: en antologi med texter under redaktion av Payam Moula och Jimmy Sand, med titeln *Socialdemokratin i ett nytt århundrade*. [Läs mer här](#).

Den andra delen i skriftserien är en återutgivning av Nils Karleby's klassiker *Socialismen inför verkligheten* från 1926. Med nyskrivet för- och efterord av Örjan Nyström. [Läs mer här](#).

Den tredje delen är en antologi av texter av Anders Nilsson och Örjan Nyström: *Att återupprätta arbetslinjen: Och andra texter om strukturomvandling, sysselsättning och trygghetssystem*. [Läs mer här](#).

Den fjärde delen är en nyttgåva av Rudolf Meidner och Gösta Rehns rapport till LO-kongressen 1951 som lade grunden till den svenska modellens ekonomiska politik: *Fackföreningsrörelsen och den fulla sysselsättningen*. [Läs mer här](#).

VALRÖRELSEN ÄR I FULL GÅNG!

Om några få månader är det val och det kommer att avgöras om vi får en ny, stark socialdemokratisk regering som kan börja återuppbyggnaden av den svenska välfärden och infrastrukturen eller om vi får en sverigedemokratisk regering inriktad på att splittra och försvaga nationen och låta rovkapitalisterna fortsätta slita sönder svensk sjukvård och skola.

Det är ett val som kommer att ha stor betydelse inte bara för oss som lever nu utan även för kommande generationer. De åligger därför oss som lever nu och har möjligheten att påverka, i det lilla och det stora, vad framtidens Sverige ska bli, att göra det vi kan för att säkerställa en socialdemokratisk valvinst.

På partidistriktets hemsida finns en kalender som visar var och när det planeras kampanjer. Varje dag är kamrater ute och kampanjar på olika ställen runt om i stan. Se till att boka in åtminstone några tillfällen då du kan vara med och hjälpa till. Det är trevlig och glad stämning och varje insats är välkommen! Vi ses i valrörelsen!

FILMTIPS

BIODLAREN

Ett lågmält och finstämt drama om sorg och relationer. *Biodlaren* vinner på sina starka skådespelarinsatser, särskilt i skildringen av en far och dotter som inte når fram till varandra. Med detaljkänsla och återhållsam ton fångas det som sägs – och det som förblir osagt. Tempot är långsamt och berättelsen ibland ojämn, men just i stillheten finns filmens styrka. En känslig och eftertänksam film som dröjer sig kvar.